

Geliş/Received: 21/02/2023
Kabul/Accepted: 21/03/2023
Araştırma Makalesi / Research Article

ISSN: 2547-9725

Nasyonalizm Üzerine Bir Analiz (Ana Unsur ve Diyalektik Bağlamında)

Abdullah EROL*

Öz

Batı'da Orta Çağ Hıristiyan dünyasında siyasal toplumun meşruiyeti, ağırlıklı olarak Katolik Kilisesinin öğretilerine dayanmaktaydı. Rönesans ve Reform sonrasında Aydınlanma düşünürleri, siyasal toplumun meşruiyetini teolojik izahlara dayandırmamak hususunda kesin kararlılık gösterdi. Bu kararlılık, Orta Çağ Hıristiyan öğretisinin devlet geleneğinden önemli bir kopuşu gösteriyordu. Bu kopuş aynı zamanda siyasal toplumun kuruluşunda meşruiyetin ne olacağı ve devletin ontolojik açıdan sorgulanması tartışmasına dönüştü. Fransa Devrimi ile siyasal toplumun meşruiyeti ana unsur olarak *natio* /doğuştan gelen şeye dayandırıldı. Fransa'da kabul edilen ana unsur diğer unsurlarla ittifak ederek evrime uğradı ve en popüler devlet modeli olan nasyonalist model oluştu. Bu çalışmada teorik ve pratik açıdan nasyonalizm ele alınarak, ana unsurun elastiki yapısının getirdiği zengin diyalektiğe dikkat çekildi. Böylece nasyonalizmin, meta ya da üst bir kavram olarak da oluşturabileceği sorunlar, çalışmanın temel problematiği olarak ele alınıp değerlendirilmeye çalışıldı.

Anahtar Kelimeler: Nasyonalizm, Aydınlanma, Ana unsur, Siyasal Toplum.

An Analysis on Nationalism (In the Context of Natio and Dialectic)

Abstract

In the West, the legitimacy of political society in the medieval Christian world was predominantly based on the teachings of the Catholic Church. After the Renaissance and the Reformation, Enlightenment thinkers were determined not to base the legitimacy of political society on theological explanations. This determination marked a significant departure from the state tradition of medieval Christian teaching. At the same time, this rupture turned into a discussion of what legitimacy would be in the establishment of a political society and the ontological questioning of the state. With the French

* Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, aerolh30@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8882-5853

Atıf yapmak için / To cite this article: Erol, A. (2023). Nasyonalizm Üzerine Bir Analiz (Ana Unsur ve Diyalektik Bağlamında). *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 8(1): 260-279.

Revolution, the legitimacy of political society was based on “natio” as the main element. The main element accepted in France evolved in alliance with other elements and the nationalist model, the most popular state model, was formed. In this study, nationalism was discussed in terms of theory and practice, and attention was drawn to the rich dialectic brought by the elastic structure of the main element. Thus, the problems that nationalism can create as a commodity or a meta-concept were handled as the main problematic of the study and tried to be evaluated.

Keywords: Nationalism, Enlightenment, Natio, Political Society.

1. GİRİŞ

Günümüz devlet modellerinin neredeyse tamamı Aydınlanma sonrası düşünsel ve pratik gelişmelerin sonunda epistemolojik ve ontolojik arayışlardan etkilenerek ortaya çıktı (Rasmussen, 2014: 39). Modern devlet olarak nasyonalist, federalist, fundamentalist gibi çeşitlilik arz eden bu modellerin ilki ve en tesirlisi nasyonal devlet oldu. Nasyonal devlet pratiği önce 1648 Vestfalya Antlaşması, sonrasında da 1776 Amerikan Devrimi ve 1789 Fransız Devrimi ile birlikte en yaygın toplum siyasallaşması modeli oldu (Treasure, 2003: 168). Kavram hem diğer ideolojilerle hem de kendi içinde kullanılabilir bir esnekliğe sahip oldu. Nasyonal devlet modeli diğer ideolojilerle önemli bir entegrasyon yaşadı. Liberal, Sosyalist gibi birçok nasyonal devlet modeli oluştu. Kavramın gelişmeye müsait olması mikro ve makro ölçekte türevler oluşturmasına imkân sağladı. Türkçe'ye milliyetçilik ve daha sonra da ulusçuluk olarak geçen nasyonalizm, Batı'daki deneyimleri ile yetinmeyerek dünyanın çeşitli coğrafyalarında meydana gelen uygulamaları da bünyesinde topladı.

Toplumların birlikteliklerini değerli kılan ya da zorunlu kılan birçok faktör olabilir. Bu faktörlerden en ağır/etkili olanı ya da olanları ana unsur olarak ortaya çıkar. Toplumun kolektif kimliğinin şekillenmesinde en etkili olan unsur ya da unsurlar ana unsur görevini yüklenir. Ana unsur dışında toplumun kolektif bilincini inşa eden birçok faktör olabilir. Modern öncesi toplumlarda toplumların siyasallaşma süreçlerinde toplum dinamikleri önemli rol oynamıştır. Devletin varlığını, iktidarın meşruiyetini sağlayacak birçok faktörden en etkilisi ya da etkilileri devletin yapılanmasında yer almıştır. Devletin hangi esas üzerinde teşkilatlanacağı koşulların getirdiği kendiliğinden bir durum olabileceği gibi bir zorunluk sonucu da olabilir.

Modern devletlerde ana unsur doğal seleksiyon sonucu değil daha çok mühendislik sonrası da ortaya çıkmıştır. Orta Çağ Avrupa Hıristiyan dünyasında ise siyasal toplumun meşruiyetine ilişkin arayışlar toplumsal dinamiklerin Katolik öğretisi anlayışına yakınlığı ile şekillendi. Toplumsal dinamiklerin yapısı “yukarıdan aşağıya” ya da “aşağıdan yukarıya” değil “yatay” /doğal mecrada oluştu. Modern devletlerin teşekkülünde ise ana unsurun liberal toplumlarda “aşağıdan yukarıya”, sosyalist toplumlarda ise “yukarıdan aşağıya” teşekkül etti. Bu nedenle hem birey hem de kolektif kimliğin oluşmasında “ideolojik aygıtlara” ihtiyaç duyuldu (Althusser, 2002: 33-34). Toplumların birden fazla müşterek yönlerine karşın “ikna edilmiş” veya “zorunlu kılınmış” ana unsur ideolojik aygıtlar vasıtasıyla aidiyete büründü. Aidiyetin şekillenmesinde birçok ortak payda yer alır. Toplumların belli bir coğrafyada yaşamaları, benzer tarihi deneyimleri paylaşmaları, “ırkdaş” olmaları, özdeş etnik gruba mensup olmaları, aynı dine mensup olmaları, ortak ideolojiye sahip olmaları, paydaş kültürel mirası, aynı menfaatlere sahip olmaları gibi birçok ortak, aynı ya da benzer fenomen üzerinde birliktelik geliştirebilir. Bu benzerlikler açısından dünyanın farklı yerlerindeki topluluklar da birbirine yakınlık tesis edebilir. Bütün bu yakın ve benzer özellikler toplumlarda aidiyeti geliştirmek için önemli birer araçtır. Fertlerin aidiyet arzusu sosyal temas ile belirir. Sosyal temas ile oluşan uyumlu ilişki, birliktelik bir memnuniyet oluşturur. Fertlerin özelliklerine göre aidiyet hissinin yoğunluğu artar ya da azalır. Genelde modern devlet modüllerinde özelde nasyonal devletlerde simge, sembol, mit, eğitim gibi birçok araç üzerinden aidiyet duygusu tanzim edilmeye çalışır (Marin ve Ruiz, 2013: 660). Toplumların siyasallaşmasında ve aidiyet kazanma sürecinde en etkili bir ya da birkaç özellik ana unsur şeklinde belirebilir. Ana unsurların nasıl belirmediği önemlidir. Ana unsurların ortaya çıkması klasik toplumlarda olduğu gibi çoğu kez kendiliğinden ya da modern toplumlarda olduğu gibi bir mühendislik ürünü olarak ortaya çıkabilir. Modern devletlerin oluşumuna ana unsur teşekkülü daha çok sistematik ve mühendislik içermektedir. Modern devletlerdeki modeli daha çok toplumun siyasallaşma sürecinde ideolojik aygıtların kullanılarak uyumlaştırıcı/yurttaş olma/vatandaş olma gibi bir

süreci içerir (Güngör, 2017: 442). Herhangi bir toplum için hangi özelliğin ya da özelliklerin ana unsur olabileceği mühimdir. Ana unsurun varlığı “klasik” toplumlarda spontane ve toplumsal dinamiklerin olağan akışı içinde teşekkül ederken modern devletlerde ise çoğunlukla “aydın” kesimin ihtiyari olarak ortaya koyduğu tercih veya tercihlerle sınırlı kalabilir. Modern devletin ilk modellerinden biri olan nasyonal devlet modelinde ana unsur önce katı bir *natio*, sonrasında koşulların zorlaması ile elastiki bir mahiyete dönüştü. Zamanla *natio* kavramı anlam kaymasına uğrayarak devletin kurulmasındaki “ana unsur” olarak görülmeye başlandı. Böylece modern devletlerin karakteristik yapısı gereği, toplumun siyasallaşması “yukarıdan aşağıya” bazen de “aşağıdan yukarıya” teşekkül etti. Toplumun siyasallaşmasında ana unsura meşruiyet kazandırma; modern devletin eğitim, sosyalizasyon, bireyselleştirme gibi araçlar kullanması ile gerçekleşti (Schmidt, 2005: 1013).

Bu bağlamda toplumların siyasallaşmasında, zamanla ana unsuru değişebilen esnek yapısıyla, nasyonalizm hem pratik hem de teorik zeminde farklı modeller türetti. Böylece nasyonalizmin ortaya çıktığı Batı dünyasında ana unsur ya da unsurlar daha da çeşitlendi. Nitekim ilk ortaya çıktığında *natio* ırk ağırlıklı iken gittikçe etnik yapı, kültür, din, tarih birlikteliği gibi birçok unsuru da içine aldı.

Bu çalışmada nasyonalist düşüncenin süreç içinde birçok diyalektiğin gelişmesine nasıl imkân sağladığı, toplumun siyasallaşmasında ana unsurun değişmesinde zamanla nasıl esneklik kazandığı ve günümüzdeki teorik-pratik karşılıklarının nasıl tartışıldığı ele alındı. Böylece nasyonalist düşüncenin üst bir kavram olarak durumu, çalışmanın temel problematiği olarak ele alınıp değerlendirilmeye çalışıldı.

2. KAVRAM OLARAK NASYONALİZM

Nasyonalizm, Orta Çağ Batı Hıristiyan dünyasının deneyimlerine endekslı olarak teşekkül etti. Batı toplumundaki siyasal yaşam; deneyimler, teorik ve pratik zeminde yapılan tartışmalar nasyonalizm ideolojisini teşekkül ettirdi. Orta Çağ Hıristiyan dünyası, Batı Roma'nın yıkılmasından sonra toplumsal birlikteliğini belirleyen en baskın unsur olarak

Katolik Kilise öğretisini esas aldı. Katolik Kilise öğretisi sosyolojik ve siyasal toplulukların şekillenmesinde en önemli/ana unsuru Katolik öğretinin birleştirici düşüncesi olarak tanımlıyordu. Siyasal topluluk veyahut devlet varlığını Tanrı'nın lütfuna bağlıyordu. Aslında bu yaklaşım biçimi güçlü bir inanır/taraftar gerektirmekteydi. Bu argümanı değerli kılan şey toplumun Katolik öğretilerine olan inanırlığıydı. Aynı coğrafyada daha önce Antik Yunan düşünürleri tarafından polis devlet modeli; Tanrıların koruduğu, kutsanmış bir mahaldi. Tanrı aynı zamanda polise yasa koyucuydu (Sakellariou, 2010: 1956). Bu yaklaşımı itibarıyla hiç şüphesiz o toplumun buna karşı olan teslimiyetiydi (Nafpliotis, 2014: 75). Görünürde egemenlik babadan oğula geçen bir krallık olarak görünüyordu. Bununla beraber yeni kralın iktidarının meşruiyeti teokratik otoritenin müsamahasına bağlıydı.

Nasyonal “kült” Vestfalya'dan sonra 1700'lerde Fransız seçkin takımı *nation* ya da *patrie* kavramların toplumun siyasallaşması için ana unsur olarak seçmesine yol açtı. Bu yaklaşım Fransız seçkinlerinin makul bir siyasallaşmanın ancak zorlayıcı olan dini argümanları terk edilmesi ile mümkün olacağı düşüncesini geliştirdi. Sonraki süreçlerde *nation* ya da *patrie* talepleri ciddi örgütsel yapılar olarak belirdi. Türkçe'de ulus ve vatan diye çevrilen bu kavramlar devrim öncesi çok talepkâr hale geldi. Fransız seçkinleri bu kavramları önceleri ulusu doğal olarak aynı dili, aynı kültürü, ortak yasaları, ortak değerleri ile birbirine bağlı manevi bir kimliği şeklinde tanımladı. Bununla beraber Fransız seçkinleri kendilerinin ulus olmadığı farkına vardı. “Ulus” olma talebi Fransız Devrimi ile bütün toplumu aynılaştırma politikalarına tabi tutmayı gerektirdi. Aslında Fransız toplumunun görece sadece bir kısmı Fransızca konuşuyordu. Ayrıca Orta Çağ Hıristiyan dünyasında da bir ana unsura bağlılık, duygu ve gurur söz konusuydu. Fakat Fransız Devrimi ile birlikte geliştirilen eğitim programı “var kılmayı” ve “ortak varlığı” hedefliyordu. Bağlılığı ortak değerler, ortak yurttaşlık, ortak vatandaşlık, ortak dil üzerinden belirliyordu. Ulus, “genel irade” olarak metafizik bir boyut kazandı. Böylece Fransız Devrimi ile ilk kez nasyonalist bir program teşekkül ettirildi (Bell, 2016: 70-72).

Orta Çağ Hıristiyan dünyası epistemolojik olarak bir hiyerarşik sınıflandırmaya sahipti. Hiyerarşinin en yukarisında

Katolik Kilisesinin öğretileri yer almaktaydı. Bununla beraber sosyal tabakaların yoğunluğuna göre bilginin değer sıralaması değişebilmekteydi. Farklı toplumsal katmanların içinde bulunduğu inanırlığa göre muteber bilgi sırası değişmekteydi. Siyasal toplumun oluşumunda en güçlü epistemolojik katman Kilise öğretisiydi. Bununla beraber kati ve keskin bir toplumsal ayrımın varlığından bahsetmek sosyal bilimler açısından yanlış olur. Sosyal bilimlerde “özne-nesne kesikliği” söz konusu; insan bilimin hem özne hem nesnesidir (Bilge, 2020: 144). Bununla beraber mikro düzeyde insan ana düşüncesini, inancını etkileyen kaotik faktörler de yer alabilmektedir. Orta Çağ Hıristiyan dünyasını anlama adına sosyal tabakaları eğer bir sınıflandırmaya tabi tutarsak; “*din adamları/ruhbanlar*”, pagan kültüre, ritüellere sahip “*halk, aristokrat*” kesim gibi mutlak açıdan sahici olmasa da bir sosyal tabakalaşmadan bahsedebilir (Mark, 2019). Şüphesiz bu üç sosyal tabakanın homojen olmadığını, girift bir yapıya sahip olduğunu göz ardı ederek bu örnek üzerinden anlamak için bir analiz yaptığımızda; hiyerarşinin en yukarisına kilise öğretisinin oluşturduğu epistemolojiye daha çok ruhban sınıfın bağlı olduğunu, pagan toplumun ise kiliseye gitse de pagan epistemolojiyi sembol ve ritüellerle sürdürdüğünü, aristokrat kesimin ise Antik olan birçok metni okuma imkanına sahip olduğunu ve bu epistemolojiden de etkilendiğini bunun üzerinden bir bakış geliştirdiğini ifade edebiliriz. Sosyal tabakaların oluşması birçok unsurun varlığı ile şekillenebilir. Bu tabakaların girift olmasına rağmen köle, zümre, kast, sınıf gibi sınıflandırmalar ile daha anlaşılır kılınmaya çalışılmıştır (Ünal, 2011: 7-22). Sombart, Weber, Tawney gibi birçok düşünür Orta Çağ Batı Hıristiyan dünyasındaki toplumsal hareketliliğini “kapalı sistemi” ve “mülkiyet sistemi” üzerinden analiz etmeye çalıştı (Herlihy, 1973: 624). Sosyal tabakaların kompleks olduğu ama anlamak için seyrekleştirerek, sınıflandırarak analizlere anlaşılabilirlik sağlandığı söylenebilir.

Bununla beraber kilisenin epistemolojik kuramı, toplumun siyasallaşmasında en önemli ve etkili faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani devletin varlığı Tanrısal olan ile doğrudan bağlıdır. Siyasallaşan toplum yani muteber devletin varlığı Katolik öğretilerine göre ancak mümkün olabilmekteydi. Batı Roma'nın yıkılışı sonrasında kendisinin onun varisi olarak

gören ve aynı zamanda devlet olarak Hıristiyan olduğunu deklere eden Doğu Roma'ya karşın Papa I Gelasius uhrevi ve dünyevi otorite arasında etkili olabilecek bir ayrımı yazdığı mektupla açıkladı. Daha sonraları Katolik Kilisesinin siyasal doktrini olarak geliştirilen “İki Kılıç Kuramı” başta Kilise'nin Doğu Roma devletine karşın özerkliğini korumaya yönelik iken Doğu Roma Devletinin yıkılması sonrasında egemen olma; “dünyevi” iktidarın “uhrevi” iktidar üzerindeki gücünün artması biçiminde değişti (Özpolat, 2017: 148). Hıristiyan tebaanın Kilise Öğretisine karşı olan güveni, inancı toplumun siyasallaşmasında en etkili unsur olarak belirdi. Toplumun siyasallaşmasında birçok mikro düzeyde faktörlerin yanında siyasal toplumun varlığı özgül ağırlığı en fazla olan Kilise öğretisine dayanmaktaydı. Bu düşünce “bütün iktidarların Tanrı'dan geldiğine” inanmakta ve “iki kılıç” kuramı ile bunu ortaya koymaktaydı. Kilise öğretisinin 13. yüzyılda Aquinulu Thomas'ın da etkisiyle özgün kütle/ana unsur aynı kalmak üzere yeniden Aristo akli /mantığı esas alınarak siyasal toplum yeniden tasvir etti. Thomas, daha önceki Katolik siyaset öğretisinden farklı olarak iktidarın Tanrı'dan geldiğini kabul etmekle beraber nasıl geldiği konusunda farklı bir yaklaşım geliştirdi. O, “iktidarı Tanrı'dan halk aracılığı” ile geldiğine inandı. Aslında toplumun siyasallaşmasında ana unsur değişmemekle beraber ana unsurun iktidar meşruiyet sorununa daha farklı yaklaşarak makulleştirmeye çalıştı. Aristoteles üzerinden siyasal toplumun meşruiyetinin makulleştirilmesi Aydınlanma döneminde önemli bir eleştiriye tabi tutuldu. Francis Bacon siyasal toplumun epistemolojik temellerini oluşturan Aristoteles'in “Organon” eserine (-ki bu eser aynı zamanda mantık disiplini oluşturulduğu temel kaynaktır-) yazdığı “Now Organon” eseri ile karşılık verdi (Güzel, 2011:32). Aslında Aydınlanma öncesinde de toplumun siyasallaşmasında ana unsurun ne olacağı Rönesans ve Reform dönemlerinde de tartışılmıştı. Rönesans döneminin önemli düşünürlerinden biri olan Niccolò Machiavelli siyasal toplumun teşekkülünde kiliseyi ıskalayarak prensi esas almış ve *state* kavramını ilk olarak devlet anlamında kullanmıştı (Walter, 2008: 96). Teorik anlamda Machiavelli'nin siyaset kuramı, toplumun siyasallaşmasında ana unsur talebinin Katolik Kilise öğretisinden ayırarak önemli bir kopuş yaşadığını müşahede

edilir. Aydınlanma ve sonraki süreçlerde devam eden siyasal toplumun oluşmasında ana unsur olarak kilise öğretisinin terk edilmeye başlanıldığı, toplumun kamuoyunu oluşturduğu mekanların değiştiği söylenebilir (Habermas, 2000). Katolik öğretisinin siyasal toplumun Tanrısal olmasına yönelik argümanı teorik olarak önce toplumsal sözleşmeciler tarafından önemli bir eleştiriye tabi tutuldu. Sonraki süreçte siyasal toplumun var olabilmesi, mutlu olabilmesi *nasci* kelimesinden türetilen *natio* ile ilişkilendirildi. Bu ilişkilendirme aynı zamanda siyasal toplumu bir araya bağlayan önemli bir metafizik harç niteliğindedir. Antik Roma'dan devşirilmiş *natio* kelimesi modern kullanımından farklı anlamlar içermekteydi. *Natio* “doğum yerlerine göre birbirine bağlı, ancak siyasi olarak örgütlenmemiş yabancılardan oluşan bir kabile topluluğu için kullanılan kolektif bir terimdi”. Kelime daha çok itibarsız, değersiz bir kategoride yer almaktaydı (Kočovska-Stevović, 2016: 3). Aydınlanma döneminde kavram siyasi örgütlenmenin meşruiyetini oluşturan bir unsur olarak belirdi. Aydınlanma düşünürlerinden J.J.Rousseau'da tek tek kişilerin iradelerinin toplamı “genel irade” büyüklüğünde değildi. Dolayısıyla siyasal toplumun ana unsuru, Rousseau'daki metafizik yoğunluklu “genel irade” oluyordu. Kimi çalışmada “Rousseau'nun genel irade kuramı ile oluşan modern devlet (halk)'i, milliyetçilikte sınırlamak ve totaliter rejimler” bünyesinde anlamının yanlış olduğu ileri sürülmektedir (Güvenç, 2020: 102). Bununla beraber açık ve gizli totaliter sistemlerin aynı metnin farklı şekilde yorumlayarak “yukarıdan aşağıya” veya “aşağıdan yukarıya” totaliter sistemler tarih içinde oluşturulduğuna birçok örnek vardır (Erol, 2020: 112-121). “Genel irade”nin muhtevası ne olacaktı? Modern devletin ilk modellerinden birinde *natio*, “genel iradenin” nasıl teşekkül edeceğine cevap verdi. Her ne kadar sonraları bir -izm olarak da tanımlanmaya başlansa da kavramın elastiki yapısı fonksiyonel olarak diğer ideolojilerle kolayca entegrasyon sağlamaya ve zamanla üst ve kapsayıcı bir rol üstlenmesine imkân tanıdı. Nitekim ilk ortaya çıktığında *natio* ırk ağırlıklı iken zamanla etnik yapı, kültür, din, tarih birlikteliği gibi birçok unsuru da içine aldı. Zamanla *natio* kavramı anlam kaymasına uğrayarak devletin kurulmasındaki “ana unsur” olarak görülmeye başlandı. Modern devletin federal türevlerinden *natio* karşımıza halk (*civic*) (Çakmak, 2019: 206)

olarak çıktı. Nitekim Fransız ve Amerikan Devrimleri eşit yurttaşlardan oluşan modern devlet yapıları bu konuyu açıklayan iki önemli örnektir (Wimmer & Feinstein, 2010: 764).

2.1. Ana Unsur/Anasır

Ana unsur ya da eski söyleyiş ile anasır kavramı, Fransız Devrimi sonrası gelişen düşüncelerden etkilenen ve Osmanlı Devleti'nin bekası için endişe duyan insanların, toplumun siyasal hali için meşruiyet alanları arama çabalarını ifade etmek için kullanıldı. Böylece, Osmanlı'da *natio* yerine kullanılan "anasır" kelimesi yerinde bir kullanım oldu. Osmanlı Devleti'nin düştüğü sıkıntılardan kurtulmak için toplumun siyasallaşmasının hangi unsur üzerinden yapılacağı tartışmalarında "anasır" /ana unsur anahtar bir kavram olarak kullanıldı. Osmanlı'da anasır-ı İslamiye, farklı ırk ve etnik yapılara ait Müslümanların İslam üst kimliği altında bir araya getirmeyi, İttihad-ı anasır ise Osmanlı sınırları dâhilinde yaşayan herkesi ortak bir "Osmanlı" üst kimliği altında bir araya getirmeyi amaçladı (Doğan, 2013: 174). Osmanlı Devleti'nde bu çerçevede meşruiyetin hangi unsurun şemsiyesi altında toplanacağı hususu tartışma konusu yapıldı. Aslında Fransız Devrimi sonrası homojenleştirici anlayış bazen diğer bütün unsurları yok sayarak toplumun siyasallaşmasına ilişkin bir hareket olarak belirmiş kimi zaman da diğer unsurları da içine katarak ittihadı/birleştirici bir şemsiye oluşturmaya çalışmıştır. Fransız Devrimi'nin etkisi nasyonal devlet talebinde bulunan aydınların "yukarıdan aşağıya" indirgemeci yaklaşımı toplumun siyasallaşmasında etkili oldu. Sonraki dönemlerde *natio*'nun katı formu esneklik kazandı ve farklı ana unsurlar *natio* olarak nasyonalizmin teşekkülünde çeşitlilik oluşturdu. Bununla beraber metodolojik açıdan heterojen özellikte toplumları çatışmaya itici bir zemin de oluşturdu. Fransız Devrimi deneyimi ana unsur olarak *natio*'yu en katı *apriori* olarak algılamış ve bu durum önce Fransa'da olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde önemli çatışmaların fitilini ateşlemiştir. Fransız Devrimi'nin en karanlık dönemi 1794'te Fransızca dışındaki dillerin konuşulması yasaklandı. Fransızca dışındaki dillerin konuşulması devrim karşıtı hareketler olarak görüldü. Fransız Devrimi yasal düzenlemeler ile herkese Fransızca öğretti ve feodalizmin son kalıntılarını ortadan

kaldırılmasına karar verildi (Irujo, 2021). Böylece Fransız Devrimi *natio* kelimesinin en katı şekilde uyguladı. Bununla beraber ana unsur zamanla esnek bir yapı kazanmış ve birden fazla farklı unsuru da içinde barındırmaya başlamıştır. Dolayısıyla toplumların siyasallaşma süreçlerinde ana unsur değişebilmekte hatta birden fazla ana unsur yer alabilmektedir. Batı'nın teorik ve pratik deneyimlerinde ana unsur olarak tercih ettikleri *natio*; başta Batı toplumlarında olmak üzere sonrasında bütün dünyada “çatışmalı” bir trajediye dönüşmüştür. Kimi çalışmada bu trajedi için M.Ö. 3000'den günümüze olan ölümlerin %73'ü M.S. 20.yüzyılda meydana geldi. Kısacası modern tarih dönemi savaşla ilgili tüm ölümlerin %96'sını oluşturuyordu. (Eckhardt, 1990: 83).

2.2. Metodoloji & Natio

Kutsal kitaplarda İblis'in insanoğluna düşmanlığından bahsedilir. Bu düşmanlığın sebeplerinden biri de “farklı” olmanın verdiği statü ve büyükenmedir. İnsanlar da kendi aralarında var olan farklılıkları bazen statü üzerinden derinleştirmekte ve üstünlük oluşturmaktadır. Aslında farklılığın normal olduğu, toplumun siyasallaşmasının farklılıklarla mümkün olabileceği tarihi deneyimler açısından sabittir. Benzerlikler ya da aynılıklar üzerinden toplumun siyasallaşması aynı zamanda farklılıkları ya da farklı olanları dışarda bırakmaya yol açar. Bu bağlamda *natio* da belli bir ya da birkaç esas üzerinden siyasallaşması “karşıtını” da geliştirebildi. “Beyaz” ırk üzerinden siyasallaşma aynı zamanda karşıtın “siyah” ırk olarak tanımlanması diyalektiğini üretti. Karşıt üzerinden geliştirilen bu diyalektik daha çok fiziksel, doğuştan olanla ilişkilendirildi. Fikirselsel, bilişsel ve inançsal farklılık ihtiyari bir duruma karşılık gelirken fiziksel farklılık ve bunun getirdiği türevler zorunluluk içermekteydi. İnsan kendi düşüncesini, inancını belirler fakat doğuştan gelen unsurları belirleyemez. Fransız Devrimi ile beliren ve neredeyse bütün dünyada toplumun siyasallaşmasında araçsallaşan *natio*, ilk deneyimleri *apriori* unsurlar üzerinden şekillendirdi. Bu durum önemli ölçüde antagonistik diyalektiğin gelişmesinde rol aldı. Günümüzde *natio* kavramı “ırk”, “etnik”, “din”, “ideolojik”, “kapital”, “cinsiyet”, “aşiret”, “ego” gibi birçok farklı unsur üzerinden teşekkül edebiliyor. Bununla beraber kavramın

yüzyıllık deneyimi en azından teorik zeminde kavramın esnekleştiiğini göstermektedir. Metodolojik açıdan ise yeni bir değişim geliştirmemiştir. Aydınlanma sonrası ana unsur üzerinden geliştirilen tartışmalarda kullanılan “antagonistik diyalektik”, “nefret dili” bu metodolojinin temel parametreleri olarak kullanılmaya devam edilmiştir. Bu metot her türlü farklılığı (doğuştan veya sonradan kazanılan unsurlar) karşıtlık olarak tanımlaya yönelik bir usulü esas alır. Bu açıdan nasyonal fenomenoloji “geçmişe dair gürültülü tartışmaların, münakaşaların ve tartışmaların kalın bir perdesinin ardına gizlenmiş olan” ulusların tarihleri ile antagonistik diyalektik üzerinden inşa olur (Lim, 2008: 205-222).

2.3. Devlet & Nasyonalizm

Yazılı tarihten itibaren birçok devletin tarih sahnesinde yer aldığı bilinmektedir. Şehir devletleri, imparatorluklar, feodal devletler, mutlak monarşiler ve ulus devletler en çok görülen devlet modelleridir. Dolayısıyla tarih boyunca devletler birbirinden farklı siyasal topluluklar oluşturmuş ya da bu toplumluluklar içinde yer almıştır. Günümüz dünyasında küreselleşmenin devletlerin yerini tutacağı düşünülüyor (Devetak, vd., 2007: 135). Bununla beraber günümüze gelinceye kadar ontolojik, deontolojik, epistemolojik değişimler ile farklı devlet versiyonları var olmuştur. Günümüz dünyasında ise en etkili devlet modeli modern devlet dediğimiz ve çeşitli modülleri ve türevleri olan modeldir. Modern devletin şekillenmesinde etkili olan Antik Yunan, Antik Roma ve Orta Çağ siyasi deneyimleri önemlidir (Kılıç, 2011: 38). Bu değişimlerin önemli bir kısmı nasyonalizmin kavramlaşması ile birlikte ortaya çıkmıştır. Antik Yunan’da devlet *polis*, Roma’da *respublic*, *civitas* Orta Çağ Hıristiyan dünyasında *regnum*, *land* daha sonraları *status*, *stato*, *etat*, *state* olarak kullandı (Kapani, 2007:42). Machiavelli ile beraber devletin anlamı ve ismi önemli bir değişim yaşadı. Machiavelli çok fazla modern anlamda kullanmazsa da *state* / devlet ilk olarak onun çalışmalarında ön plana çıktı (McIntosh, 1984: 184). *State*, Türkçe’de kullanılan statü kavramı ile akraba bir kavram olarak derecelendirilmiş ve itibar yüklenmiş bir niteliktedir. Dolayısıyla *state* /devlet itibar içeren “hiyerarşi” (Erol, 2020: 49) kavramı ile bir korelasyona sahiptir. Burada hiyerarşi

kelimesinden Hıristiyan kilise geleneğine Antik Yunan'dan geçtiğini oradan da modern bürokraside yer aldığını hatırlatmak gerekir. Hiyerarşi kavramının önemli bir özelliği sadece bir iş bölümünü içermediğini aynı zamanda özneye itibar kazandırıcı bir vizyon yüklediği de söylenebilir. Kavram her ne olursa olsun sosyal tabakaların yukarıdan aşağıya kendi aralarındaki sıralanışını metafizik bir yük/değer/itibar oluşturduğuna ilişkin durumu hatırlatır. Bu bağlamda modern devletlerin (yani *state*'lerin) ilk örneği ulus devletlerdir. Sonradan çeşitli türevlerde federal/birleşik, totaliter, otoriter, fundamentalist gibi devlet modelleri de ortaya çıktı.

2.4. Milliyetçilik & Nasyonalizm

Nasyonalizm ve milliyetçilik kavramları çoğu zaman aynı anlamda kullanılsa da aslında nasyonalizm Orta Çağ Hıristiyan dünyasının düşünsel ve pratik olarak deneyimlediği ortamda şekillenmiş birçok modeli barındıran anlayışı içerir. Milliyetçilik ise özellikle Fransız Devrimi sonrası popüler olan nasyonalizm kavramının Türkçe karşılığını bulma çabasına dayanır. Semantik bir kopma yaşatarak millet kavramında oluşturulan milliyetçilik her ne kadar nasyonalizmin bir karşılığı olarak düşünülmüş ise de Osmanlı'dan Cumhuriyet'e nasyonalist düşünce ön kabullerle ama kendi deneyimleri şekillenmiş bir kavramdır. "Millet kelimesi Osmanlı'da din, mezhep anlamında kullanılmış; Müslüman milleti ve gayri-Müslüman milleti şeklinde ifade edilmiştir. Toplumun siyasallaşmasında ana unsur burada din olarak ifade edilmiştir. Sonraları Batı'daki değişime benzer şekilde ana unsur din yerine ırk olarak seçilmiştir" (Sofuoğlu, & Akvarup, 2012: 74). Nasyonalizm'in, Liberalizm, Faşizm, Anarşizm de olduğu gibi yabancı dilden Türkçe'ye olduğu gibi kazandırılmaması önemli bir sıkıntı da oluşturmaktadır. Nasyonalizm'in ilk çıktığı tartışmalar ve ön kabullerle daraltılmış olan milliyetçilik bu anlamda Batı'nın bütün deneyim ve tartışmalarını içinde barındırmamaktadır. Bu bakımdan milliyetçilik kavramı siyasal toplumun kendi deneyimlediği kolektif diyalektiklere dayanmayan yabancı bir kimlikten araklanmış ve zoraki toplumsallaştırılmıştır. Bu açıdan bu çalışmada nasyonalizm ve milliyetçilik kavramları ilişkili ama farklı olarak düşünülmüştür. Bu nedenle nasyonalizm kavramının kullanılması tercih edilmiştir. Bu

çerçevede milliyetçilik kavramı nasyonalizmin bütün bu deneyimlerini kapsayacak özellikle olmayıp daha çok nasyonalizmin ilk ön kabulleri ve kendi yerel deneyimleri sınırlandırılmış bir anlama içermektedir. Bu bakımdan ön kabullerle desteklenen, belli deneyimlerle daralmış milliyetçilik kavramı statik bir anlam kümesi oluşturmakta ve nasyonalizmin mukabili olarak kullanılması daha derin okumalarda kavram kargaşasına da mahal verebilmektedir.

3. DENEYİM OLARAK NASYONALİZM

Orta Çağ Hıristiyan öğretisinin siyasal toplumun şekillenmesindeki epistemolojik referansın zayıflaması, entelektüel ve toplumsal inanırlığın yeni ana unsurlar araması teorik ve pratik zeminde birçok tartışma ve gerginlik oluşturdu. Aydınlanma düşünürleri, başta toplumsal sözleşmeciler olmak üzere, kilisenin siyasal öğretisi dışında yeni arayışlar içine girdi. Modern devletin dolayısıyla toplumun siyasallaşması yeni iktidarın kurulması ancak kiliseden bağımsız bir öğreti olan doğa durumu ile mümkün görünüyordu. Teorik zemindeki bu tartışmalar sonraki zamanlarda kilise öğretisinin siyasal toplumu oluşturan ana unsur olmaktan çıkarmış ve buna delalet eden tarihsel pratiklerin Batı'da ortaya çıkmasına yol açmıştır. Toplumsal sözleşmelerde toplum iradesi olarak ortaya çıkan husus ana unsur olarak *natio*'yu kabul etmeye başladı. Bu husus 1648 Vestfalya anlaşması ve sonrasında Fransız Devrimi siyasal toplumun ilk olarak nasyonalist kimlikte ortaya çıkmasına kadar gitti. Kavram önceleri *natio*, doğuştan gelen (daha çok ırk) üzerinden vücut bulurken sonraları ihtiyaca binaen önemli değişim ve dönüşümler yaşadı. Zamanla kavramın sert çatışma alanları oluşturmasından dolayı kültür, etnik yapı, tarih, din gibi unsurlar kavramın diğer bileşenleri haline geldi. Türkçe'ye ulus olarak çevrilen bu devlet modeli esnek bir kavram olarak algılandı ve kapsayıcı üst bir kavram misyonu yüklendi. Kavramın canlı bir organizma gibi gelişmesi ve kapsayıcılığı çeşitli nasyonalist modellerin ortaya çıkmasına müsaade etti.

Avrupa'da ilk zamanlar ortaya çıkan nasyonalist modellerin sergilediği deneyimler önemli tartışmaları da kendisiyle beraber getirdi. Avrupa'daki modeller "iyi" ve "kötü" şeklinde tasnif

edildi. Daha çok hiyerarşik olarak da görülebilecek bu sınıflandırma Avrupa'nın Batı ve Doğu'su üzerinden yapılmaya çalışıldı. Bu süreç nasyonalizm tarihsel gelişimine göre toprak/teritoryal temelli yurttaşlığa dayalı Batı Avrupa modeli "iyi" milliyetçiliği, "etnik ve kültürel" milliyetçiliğe dayanan Doğu Avrupa modeli "otoriter-faşizan" özellikli "kötü" milliyetçilik temsil etti (Gökalp, 2007: 285). Günümüzde ise nasyonalizm üst bir kavram olarak mikro ve makro ilişkilerde siyasal toplumu, sosyal katmanları ifade etmek için referans olarak kullanılmaktadır. Bu çeşitlilik hem tarihsel deneyimler hem de düşünsel beklentilere göre şekillenmektedir. Nasyonalizm'in toplumsal ve siyasal yaşamdaki pratikleri ve teorik tartışmaları geniş bir havza teşkil etmektedir. Bu bağlamda nasyonalizm ana unsur açısından çeşitli versiyonların varlığından bahsetmek mümkündür. Mikro ve makro ilişkiler üzerinden *natio* kavramı "ırk", "etnik", "din", "ideolojik", "küreselleşme", "kapital", "cinsiyet", "aşiret", "ego", "aile", "grup", "klik", "parti" gibi birçok farklı unsur üzerinden teşekkül edebiliyor. Toplumun siyasallaşması en üst seviyede daha çok "ırk", "etnik", "kültür", "din", "ideolojik", "kapital" üzerinden gerçekleşirken mikro düzeyde diğer nasyonalist yapıların teşekkülü ile de olabilmektedir.

4. SONUÇ

Toplumun siyasallaşırken geliştirdiği meşruiyet noktaları Aydınlanma ile birlikte yeni ana unsurların keşfi ile yön değiştirdi. Bütün dünyada etkili olan bu yeni model aynı zamanda büyük savaşlara da yol açtı. Siyasal toplumun varlığı birçok unsuru içinde barındırır. Bu unsurlardan bazıları ana unsur olarak ön plana çıkar. Kimi unsurlarda ana unsurların etrafında tamamlayıcı olarak belli-belirsiz şekilde bulunur. Toplumların siyasallaşması Aydınlanma sonrasında önemli bir tasarım içerdi. Klasik toplumlarda siyasallaşma süreci kendiliğinden ana unsurları aşağıdan yani toplumsal kabul ile görünüm kazandı. Aydınlanma dönemi sonrasında ise hem metot hem de ana unsur açısından yukarıdan aşağıya değişimi "ikna" veya "zorlayarak" siyasallaştırma söz konusu oldu. Klasik toplumlar aile, din, mezhep, ortak hedefler gibi farklı unsurlar üzerinden spontane şekilde siyasallaştıklarını söylemek mümkündür. Aydınlanma sonrası dönemde ise daha sistematik

ve mühendislik gerektiren bir iştiyakla siyasal toplumun varlığı *natio* üzerinden yeniden tanımlandı. Siyasal toplum için hedeflenen bu meşruiyet alanları aynı zamanda metafizik bir gerilim oluşturdu. Bu takdis edilmiş alanlar, semboller, simgeler, ritüeller ve hikayelerin, siyasal toplumun bekası için, icadına yol açtı. Aslında toplum ya da toplumun siyasallaşması kaçınılmaz bir sahicilik içermekle beraber, bu dayanışmanın temel argümanları “hakkaniyet” ve “adalet” açısından “aleyhine şahitlik” etmede önemli açıklar oluşturdu. Aydınlanmacı düşüncenin getirdiği “kolektif bilinç”; siyasal, hukuksal ve bütün alanlarda “iyilikte” dayanışmayı ya da “kötülükte” uzlaşma tercihleri ile karşı karşıya kaldı. Modern devletin nasyonalizm üzerinden geliştirdiği tercihler bu açıdan değerlendirmeye ihtiyaç duymaktadır. Nasyonalizm kavramının ana unsurunun değişime yönelik kabiliyeti toplumların siyasallaşması için önemli olmakla beraber insanlık için dayanışmanın ne olması gerektiğine cevap vermede yetersiz görünmektedir. Siyasal toplumun meşruiyeti ile ilgili argümanları önemli tartışmalar içermekle beraber meşruiyetin oluşturduğu metafiziklerin ne tür dayanışmalar geliştirdiği ve “hakkaniyet” açısından nelere neden olduğu üzerinde durulması gereken önemli bir noktadır. Bu çalışmada, siyasal toplumun şekillenmesinde modern devletlerin doğuşuna meşruiyet oluşturan ana unsurların ve birlikteliklerin değişime müsait olduğu fakat bu ana unsurların “yeni kaoslara da evirilebileceğini” önceki deneyimlerden yola çıkarak hatırlamak gerekir.

Etik Beyanı: *Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Akademik İzdüşüm Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.*

Destek ve Teşekkür: *Bu araştırmanın hazırlanmasında herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır.*

Katkı Oranı Beyanı: *Araştırmanın tüm süreci makalenin beyan edilen tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.*

Çatışma Beyanı: *Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.*

KAYNAKÇA

- Althusser, L. (2002). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (Türkçesi: Y. Alp, M. Özişik), İletişim Yay.
- Bell, D. A. (2016). Revolutionary France and the Origins of Nationalism. *The Roots of Nationalism* (pp. 67-86). (Ed. David A. Bell). Amsterdam University Press.
- Bilge, M. (2020). Kadir Cangızbay ve Küreselleşme Hakkındaki Yaklaşımı. *Jomelips-Journal of Management Economics Literature Islamic and Political Sciences*, 5(1), 143-155.
- Çakmak, G. A. (2019). Greek Nationalism Versus Europeanization: From Ethnic To Civic Nationalism? *Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi-Trakya Üniversitesi*, 8(2), 201-234.
- Devetak, R., Burke, A., & George, J. (Eds.). (2007). *An introduction to international relations: Australian perspectives*. Cambridge University Press.
- Doğan, C. (2013). An Example To the Quest of Identity of the Second Constitutionalist Period: The Charter, Structure and Aims of Committee of the Unity Of Ottoman Ethnic Elements. *Electronic Turkish Studies*, 8(5).
- Eckhardt, W. (1990). War-related Deaths Since 3000 BC. *Peace Research*, 22, 80-86.
- Erol, A. (2020). *Bir Deifikasyon Öyküsü, Modern Devlet*. Endülüs Yayınları, İstanbul.
- Gökalp, E. (2007). Milliyetçilik: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 7(2).
- Güngör, M. (2017). Bir kimlik inşası olarak ulus-devlet yurttaşlığı ve yurttaşlık kavramının dönüşümü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 438-464.
- Güvenç, C. (2020). Rousseaucu Genel İrade Bağlamında Modern Devlet (Halk)'e Yönelik Bir Değerlendirme. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 4(2), 88-107.
- Güzel, C. (2011). Novum Organum” Versus “Organon. Kaygı. *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (16), 25-35.

- Habermas, J., Bora, T., & Sancar, M. (2000). *Kamusallığın yapısal dönüşümü*. İletişim.
- Herlihy, D. (1973). Three patterns of social mobility in medieval history. *The Journal of Interdisciplinary History*, 3(4), 623-647.
- Irujo, X. (2021). Access to Nationality. 23.01.2023 tarihinde "Linguistic Terror", Arts&Culture, Nevada Today <https://www.unr.edu/nevada-today/news/2021/linguistic-terror>
- Kapani, M. (2007). *Politika Bilimine Giriş*, Bilgi Yayınevi, Ankara
- Kılıç, Y. (2011). Nationalismus: Ulusçuluk mu Milliyetçilik mi? Kavramın Çevirisi Üzerinden Türkiye'de Ulusçuluk Söylemlerine Genel Bir Bakış. *Studien zur deutschen Sprache und Literatur*, 2(22).
- Kočovska-Stevović, S. (2016, December). *On the Roman concept of natio*. In *Colloquia Humanistica* (No. 5, pp. 3-18).
- Lim, J. H. (2008). *The Antagonistic Complicity of Nationalisms- On "Nationalist Phenomenology" in East Asian History Textbooks. Contested Views of a Common Past*. Frankfurt: Campus Verlag.
- Marin, L., & Ruiz de Maya, S. (2013). The role of affiliation, attractiveness and personal connection in consumer-company identification. *European Journal of Marketing*, 47(3/4), 655-673.
- Mark, J. J. (2019). Access to Nationality. 23.01.2023 tarihinde Religion in the Middle Ages. World History Encyclopedia. <https://www.worldhistory.org/article/1411/religion-in-the-middle-ages>.
- McIntosh, D. (1984). The modernity of Machiavelli. *Political Theory*, 12(2), 184-203, s.184.
- Nafpliotis, A. (2014). "A gift from God": Anglo-Greek relations during the dictatorship of the Greek colonels. *The Historical Review/La Revue Historique*, 11, 67-104.
- Özpolat, H. (2017). Tanrının siyasetinden siyasetin Tanrısına egemenlik kuramının dönüşümü. *Marmara Üniversitesi*

Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 23(2), 143-166.

- Rasmussen, D. C. (2014). Contemporary political theory as an anti-enlightenment project. Rethinking the Enlightenment: Between History, *Philosophy, and Politics*, 39-59., s.39.
- Sakellariou, M. B. (2010). *The polis state: definition and origin*. Research Centre for Greek and Roman Antiquity/National Hellenic Research Foundation, Athens, 1989.
- Schmidt, E. (2005). Top down or bottom up? Nationalist mobilization reconsidered, with special reference to Guinea (French West Africa). *The American Historical Review*, 110(4), 975-1014.
- Sofuoğlu, E., & Akvarup, İ. (2012). Osmanlı Devleti'nde Millet Sistem ve Süryaniler. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 7(1), 71-88.
- Spruyt, H., Kaspersen, L., & Strandsbjerg, J. (2017). War and State Formation. Does War Make States?: Investigations of Charles Tilly's *Historical Sociology*, 73-97.
- Treasure, G. (2003). *The making of modern Europe, 1648-1780*. Routledge.
- Ünal, A. Z. (2011). *Toplumda Tabakalaşma ve Hareketlilik-Olgular, Kavramlar, Kuramlar*. Birleşik Yayınevi.
- Walter, R. (2008). Reconciling Foucault and Skinner on the state: the primacy of politics? *History of the Human Sciences*, 21(3), 94-114.
- Wimmer, A., & Feinstein, Y. (2010). The Rise of the Nation-State across the World, 1816 to 2001. *American Sociological Review*, 75(5), 764-790.

AN ANALYSIS ON NATIONALISM (IN THE CONTEXT OF NATIO AND DIALECTIC)

Extended Summary

The main problem of this study is the role of nationalist thought in the politicization of society. The main determining factor in the formation of nationalist thought has varied over time. For this reason, nationalism has started to take its place in the literature as a superior concept. Theories about nationalism discussed the emergence and scope of the concept; While some schools created a historical connection, others claimed that it emerged as a result of modernization.

Although these discussions are important, the main problem of this study is the structure of the methodology followed, not the type of the nationalist thought. The methodology here is not exactly the main element or elements on which legitimacy is built in the process of politicization of society, but the basic dialectic on which the forming structure is deployed.

The medieval Christian world associated legitimacy with the divine in the politicization of society and the use of politics/power. The legitimacy of power of a king or prince or any ruler could only be possible by acting in harmony with God's command. The main element thus seemed to be the political doctrine of the Catholic Church. The methodology manifested itself more in a deontological context. Obedience to the teachings of the Church was an inevitable duty for the state, the king, and the power to be valid. The main element is the believer / Christian subject, and the methodology has been shaped by the inevitable obedience of the Catholic Church in its theological context.

With the Enlightenment period, the legitimacy of the political society began to change. The political doctrine of the Catholic Church gradually lost its influence. In the nationalist model, which became popular after the Enlightenment, the main element "natio" and the symbol, symbol, rituals and myths formed by the literature regarding the blessing of this element were effective in the formation of the political society. The new political doctrine first formulated legitimacy on the basis of

"natio" and later on ethnicity or people (civic). However, this search for a new political society did not delay in creating a deontological value. In this respect, elements such as "natio" and later "ethnicity, people" became the ontological basis of political society. From a methodological point of view, a dialectic that defines itself through the opposite and accepts "difference as opposition" has been adopted.

The emergence of nationalist models in the West first appeared not only in theoretical discussions, but also in practical examples. In other words, the politicization of Western society was made possible by the practice of theoretical constants. The experiences developed by the technologically empowered Western thought made nationalism popular in the West by developing it in a natural form. The policies of the West to transfer nationalism necessitated intervention in the habitat of other societies. This situation has opened the door to the formation of artificial environments and the forced politicization of society with antagonistic dialectics.

Nationalism, theoretical arguments in the West and their experiences allowed the change of the main element. However, the methodology used continued the dialectics over many dilemmas such as "reputable and disreputable, superior and humiliated". Although the politicization of societies is an inevitable phenomenon, it can be said that it emerges spontaneously in classical societies and as a result of engineering in nationalist societies. This study discussed the problem that the politicization of society was removed from being a normal situation with modern states, and the main element was determined "from the bottom up or from the top down" and the antagonistic dialectic was adopted as a method.